

Melita Puklek Levpušček in Barica Marentič Požarnik

Skupinsko delo za aktiven študij

Učbenik *Skupinsko delo za aktiven študij avtoric Melite Puklek Levpušček in Barice Marentič Požarnik* je izšel leta 2005, izdal pa ga je Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete. Delo je pomemben prispevek k visokošolski didaktiki in izboljšanju kakovosti študija. To je že peta knjiga iz zbirke *Prispevki k visokošolski didaktiki*. V tej zbirki so že izšle naslednje knjige: *Za uspešnejši začetek študija*, *Za boljšo kakovost študija*, *Visokošolski pouk – malo drugače*, *Preverjanje in ocenjevanje za uspešnejši študij*.

V sedanjem času je učbenik *Skupinsko delo za aktiven študij* še posebno pomemben in aktualen, saj smo na slovenskih univerzah sredi prenove študijskih programov. Namenjen je višje- in visokošolskim učiteljem. Po njem bodo segali zlasti tisti učitelji, ki želijo v študijskem procesu čim bolj aktivirati študente, hkrati pa razvijati pri študentih tudi socialne, komunikacijske in druge profesionalne spretnosti, lastno odgovornost za učenje ter poklicno etiko. Bralcu so v pomoč tudi neposredni nasveti, primeri iz prakse drugih učiteljev, izvlečki iz seminarских nalog učiteljev, udeležencev delavnic in tečajev visokošolske didaktike, ki nagovarjajo s svojo konkretnostjo in uporabnostjo.

Učbenik je razdeljen v deset poglavij: Izzivi sodobnega študija, Skupinsko delo študentov, Skupina, Organizacija skupinskega dela, Učiteljevo vodenje, Značilnosti študentov, pomembne za uspešno skupinsko delo, Metode skupinskega dela, Seminar, Ocenjevanje skupinskega dela in Spreminjanje metod je tudi spreminjanje prepričanj ali kako se univerzitetni profesor razvija kot učitelj. Pomeni povezavo spoznanj o delu v skupini in kako to obliko dela prilagoditi delu s študenti. Posebej moram pohvaliti oblikovanje besedila, saj avtorici povežeta teoretična spoznanja s tem, ko se sklicujeta na mnoge raziskave, s konkretnimi primeri.

Avtorici učbenika se zavedata pomena kakovostnega poučevanja in učenja. Prav tako se zavedata, da danes ni lahko dobro poučevati. Zavedata pa se tudi tega, da je treba znanje v pomenu vedeti dopolniti z znanjem vedeti, kako. Eden izmed možnih načinov, ki nam lahko pri tem pomaga, je skupinsko delo študentov. Skupinsko delo je učna oblika, pri kateri študenti delajo skupaj, da bi dosegli določene učne cilje. Stopnja sodelovanja med študenti pri tej obliki je različna, prav tako stopnja njihove medsebojne odvisnosti glede ciljev in nagrad. Večjo uspešnost skupinskega dela lahko pričakujemo takrat, ko je medsebojno sodelovanje in doseganje skupnih ciljev pogoj za uspeh tako skupine kot posameznika. Pri skupinski učni obliki lahko poteka sodelovalno učenje, ki je oblika skupinskega učenja, pri kateri so cilji celotne skupine hkrati cilji vsakega posameznega člana v skupini. Med člani skupine vlada pozitivna soodvisnost, učinkovitost skupine pa je odvisna od učinkovitosti vsakega posameznika. Skupinsko delo, ki pomembno prispeva k dejavni vlogi študentov v pridobivanju znanja in spretnosti, ima veliko prednosti, zavedati pa se seveda moramo tudi omejitev. Nedvomno so pomembne prednosti skupinskega dela, da se študent znajde v različnih vlogah, da je

sposoben vživljanja, da razvija spretnost ustnega izražanja, da razvija pripadnost skupini, da je pripravljen izraziti in pojasniti svoje mnenje, da v skupinah rešuje kompleksnejše naloge. Skupinsko delo zahteva veliko časa, dobro učiteljevo vodenje in usmerjanje, ustrezne predavalnice, pa tudi študenti morajo videti vrednost te učne oblike. Avtorici opozarjata tudi na metode skupinskega dela. Pravi-ta oz. priporočata, da metode skupinskega dela izbiramo glede na učne cilje in tipe nalog, ki jih skušamo rešiti v skupini. Tako lahko skupine glede na učne cilje razde-limo v skupine, pri katerih so učni cilji predvsem kognitivni, skupine, pri kate-rih je učni cilj razvijanje ustvarjalnosti, skupine, pri katerih je učni cilj razvoj ko-munikacijskih in sodelovalnih spretnosti, samozavedanje ter zavedanje socialnih odnosov v skupini. Opisujeta in s primeri iz prakse podkrepljujeta različne oblike dela v manjših skupinah: delo v dvojicah, pregledovanje v dvojicah, metodo »snežene kepe«, »brenčече« skupine, metodo podkve, metodo prerazporejanja, študija primera, projektne skupine, »možganska nevihta«, sintektika, T-skupine. Prav tako opozarjata na pomen različnih oblik skupinske razprave, npr. nad-zorovana razprava, razprava »korak za korakom«, svobodna razprava, krog, »ak-varij«, razprava za in proti, študij literature po metodi LTD. Pri skupinskem delu se pogosto postavlja vprašanje, ali rezultate skupinskega dela oceniti. Avtorici menita, da lahko tradicionalne pristope preverjanja in ocenjevanja dopolnimo z drugačnimi pristopi, ki bolje »izmerijo« doseganje učnih ciljev. Odločitev učitelja za ocenjevanje skupinskega dela je odvisna od učnih ciljev, ki jih skuša doseči s študenti. Prav tako lahko na odločitev za ocenjevanje skupinskega dela vpliva značilnost naloge, to je kompleksnost naloge, pomembnost vsebine ter čas, trud in samoiniciativnost, ki so bili potrebni za njeno izvedbo. Pristopov k ocenjevan-ju skupinskega dela je več, največkrat pa po mnenju avtoric skupinsko delo ocen-jujemo na naslednje načine: skupini podelimo enotno oceno za skupinski izdelek, ocenimo prispevek posameznih članov k skupinskemu delu, ocenimo samo znan-je, ki je bilo pridobljeno s skupinskim delom, s pisnim oz. z ustnim preverjanjem znanja, oceno sestavimo iz več delov.

Ob koncu nas avtorici opozorita, da je spreminjanje metod pri delu s štu-denti tudi kazalnik razvoja univerzitetnega profesorja. Ob tem pa poudarjata, da je za obogatitev učne prakse potrebno troje:

- da visokošolski učitelji različne modele, načine dela preizkušamo v praksi;
- da vpeljujemo nove načine dela postopno, po majhnih korakih;
- da razmišljamo o dobljenih izkušnjah in da se o svojih pogledih na delo pogovorimo tudi s študenti.

Omenjeni učbenik toplo svetujem v branje, prepričana pa sem tudi, da nam bodo podatki in primeri v učbeniku spodbuda, da bomo preizkusili in nato vpel-jali nekatere prijeme in metode skupinskega dela v delo s študenti.

Dr. Milena Ivanuš Grmek